

Genomförd inspektion av utbildningen vid den fristående grundskolan MontessoripärLAN – Nya Tidens Montessoriskola i Täby

Bakgrund

Skolverket har till uppgift att utöva tillsyn över och granska kvaliteten i utbildningen i fristående grundskolor. Inspektionen avser att kontrollera att de krav som ställs för godkännande och rätt till bidrag alltså uppfylls av skolan.

Skolverket har genomfört inspektion av utbildningen vid MontessoripärLAN – Nya Tidens Montessoriskola skola i Täby kommun. Inspektionen aviserades i brev den 5 maj 2004 och besök i verksamheten gjordes den 28 oktober 2004. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt vilka bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Den syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola med förskoleklass och ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer gällande kvaliteten inom dessa områden.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att verksamheten vid MontessoripärLAN – Nya Tidens Montessoriskola i Täby, med undantag av nedanstående områden, övergripande är av god kvalitet och ligger väl i linje med de nationella bestämmelserna och målen för grundskolan.

Inspektionen visar dock på vissa områden som behöver utvecklas (förbättringsområden) samt brister i verksamheten i förhållande till författningarna (kritikområden) som måste åtgärdas. Dessa redovisas nedan.

Förbättringsområden

- Skolverket har i den bilagda rapporten uppmärksammat huvudmannen på att den svaga måluppfyllelsen i musik och bild bör analyseras och åtgärdas.

2005-09-01

2 (2)

Dnr 54-2004:1419

Kritikområden

Av bilagda rapport framgår följande brist i verksamheten i förhållande till författningarna:

- Skolans kvalitetsredovisning innehåller ingen värdering av måluppfyllelsen eller någon redovisning av åtgärder för att öka måluppfyllelsen vilket skall åtgärdas (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. den 1 december 2005 skall huvudmannen redovisa till Skolverket vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdena.

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Avdelningschef

Ingrid Åsgård
Undervisningsråd

I beslutet har enhetschefen Marie-Hélène Ahnborg och undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga
Rapport

Kopia till
Täby kommun
Enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Montessoripärlan - Nya Tidens Montessoriskola i Täby

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden

2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg

7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola i Täby	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	57
Förskoleklass	11
Grundskola	127

Skolan är en fristående grundskola med undervisning som bygger på Maria Montessoris tankar om barns lärande. De är bl.a. att varje individ behöver hjälp för att lära sig, men att själva inläringen måste vara och enklara av på egen hand. Vidare förutsätts att barn har förmåga att växla mellan spontanitet och disciplin, att de både kan och vill välja sitt eget arbete, att de har en känsla för gemenskap och att de är omtänksamma. Läraren skall vara en handledare som skall finnas till hands för att klargöra och stimulera där det behövs. Eleverna skall tränas på att bli oberoende och själva hitta möjliga lösningar på problem. En grundläggande tanke är att allt lärande skall gå från det konkreta till det abstrakta.

I januari 2000 godkände Skolverket MontessoripärLAN – Nya tidens skola som en fristående grundskola i Täby kommun. Godkännandet gäller förskoleklass och årskurserna 1–6. I januari 2001 godkände Skolverket en utökning med årskurserna 7–9. Skolan startade läsåret 2000/01 med verksamhet i fristående förskoleklass och fristående grundskola med elever i årskurserna 1-6. Denna del av skolan benämns MontessoripärLAN. Skolans organisation för elever i årskurserna 6-9 benämns Nya Tidens Montessoriskola (NTM). I januari 2003 fick skolan fortsatt godkännande vid en av Skolverket genomförd tillsyn.

Huvudmannen för skolan har i sin verksamhetsbeskrivning uppgett att skolan bygger på Montessoripedagogikens grunder dvs. åldersintegrerade klasser, ämnesövergripande undervisning samt individuella kursplaner, vilka är utarbetade i respekt för den enskilda elevens behov och förutsättningar. Vidare anger huvudmannen att skolan skall följa läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), samt de nationella kursplanerna. Skolan har fått medgivande att anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

I dag omfattar verksamheten förskoleklass och grundskola årskurs 1-9. Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i två arbetslag, PärLAN med elever i förskoleklass och årskurs 1-5 samt NTM med elever i årskurs 6-9. Flertalet elever kommer från Täby kommun, men skolan tar även emot elever från kringliggande kommuner (vid tiden för inspektionsbesöket 17 elever).

Skolans två avdelningar inryms i två separata men närliggande lokaler i Näsby-parks centrum. Skolan hyr lokaler för idrott, hem- och konsumentkunskap och slöjd.

Genomförandet av inspektionen i MontessoripärLAN -Nya Tidens Montessoriskola i Täby

Skolverket sände den 5 maj 2004 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Nya Tidens Montessoriskola har bestått av undervisningsråden Ingrid Åsgård (föredragande) och Monica Norberg. Besök i Nya Tidens Montessoriskola genomfördes den 28 oktober 2004.

Skolverket följer upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och skolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola i Täby - genomfördes formella intervjuer med rektor och VD för Nya Tidens Montessoriskola i Täby AB, representanter för lärare, elever, föräldrar och elevvårdspersonal. Utöver intervjuerna fördes samtal med elever och personal under besök i lektionssalar. Skolbarnsomsorgen ingår ej i inspektionen.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Nationella styrdokument anger att verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Skolan skall främja elevernas förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Den som verkar inom skolan skall

särskilt främja jämställdhet mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden.

Under inspektionsbesöket möter inspektörerna vänliga och frimodiga elever som har ett positivt samspel med varandra och med vuxna. Skolan utgör en trygg miljö, där stämningen är uppmuntrande och öppen och arbetsro råder. Lärare och fritidshemspersonal arbetar medvetet och strukturerat med värdegrundsfrågor och läroplanens skrivningar om förståelse och respekt för alla lika värde genomsyrar verksamheterna. Elever och föräldrar som inspektörerna intervjuade och samtalade med uppger att det sällan förekommer mobbning eller andra kränkningar.

Undervisningen skall utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och genom att få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Inspektörerna finner att eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola är övade i att planera, genomföra och utvärdera sitt arbete. De är också vana vid att uttrycka sina åsikter och de upplever att de vuxna tar stor hänsyn till deras förslag och synpunkter.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resultatet av skolans värdegrundsarbete är gott och att skolan utgör en trygg miljö för eleverna.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Inspektörerna bedömer att eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola får de kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vid klassrumsbesök såg inspektörerna goda exempel på målinriktat arbete med de i läroplanen beskrivna kunskapsformerna fakta, färdigheter, förståelse och förtrogenhet samt de kunskapskvaliteter som beskrivs i de nationella kursplanerna. Eleverna känner väl till målen för utbildningen. Så gott som alla elever i årskurs 5 nådde målen enligt de nationella proven i matematik, engelska och svenska läsåret 2003/04. Alla elever i årskurs 8 hade minst betyget godkänd i vårterminsbetyg i ämnena svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen har inte 11 av 15 elever fått betyg i ett eller flera ämnen. I ämnena musik och bild är det 6 resp. 4 elever som inte fått betyg. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera och åtgärda detta.

Några slutbetyg finns inte eftersom det inte fanns årskurs 9 på skolan läsåret 2003/04.

Utöver nationella prov och betyg dokumenteras elevernas framsteg i elevernas egna planeringspärmar och i lärarnas sammanställningar av resultat från olika kunskapstester.

Sammanfattningsvis framkommer vid inspektionen att resultatet av det pedagogiska arbetet är gott. Inspektörerna bedömer att eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola får de kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svara mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Skolan bör dock analysera och åtgärda den svaga måluppfyllelsen musik och bild.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I läroplanens föreskrivs att samhällets gemensamma värderingar skall komma till uttryck i praktisk vardaglig handling på skolorna. Vid inspektionen framkommer att personalen i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola arbetar medvetet och strukturerat med värdegrundsfrågor i enlighet med det som gäller för det offentliga skolväsendet. Den organisation man valt med åldersintegrerat, individuellt arbete i gemensamma lokaler ställer stora krav på elevernas förmåga att ta ansvar för sina studier och att respektera andras arbetsro. Inspektörerna finner att de ordningsregler som finns är väl kända av eleverna.

Samverkan i skolmiljön

Enligt läroplanen skall all personal samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande. Inspektörerna bedömer att den samverkan som MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola har med elever och föräldrar är bra. Samverkan med föräldrar sker bl.a. genom ett föräldraråd där föräldrarepresentanter från varje årskurs deltar. I rådet diskuteras övergripande policyfrågor för skolan samt aktiviteter som man avser att genomföra med föräldramedverkan. Intervjuade föräldrar uppger att skolledningen ofta söker konsensus med föräldrarna. I skolans kvalitetsredovisning redovisas att skolan tillsammans med föräldrarådet utvecklat arbetsplanen.

Föräldramöten hålls avdelningsvis och årskursvis. Vid dessa möten kommer inte så många föräldrar som vore önskvärt, uppger skolledningen. Intervjuade föräldrar tror att det kan bero på tidsbrist och att mötena upplevs vara anonyma. De säger sig ha bättre möjligheter till information om skolan genom veckobreven. Det egna barnets framsteg och skolsituation får man bäst reda på genom regelbundna utvecklingssamtal och spontana samtal med mentorerna.

”Man kan ta upp vad som helst med mentorerna, de är alltid tillgängliga och de är positiva till föräldrakontakter” berättar en förälder.

Varannan vecka har eleverna i årskurs 1-5 elevråd och de äldre eleverna har elevkår varje vecka. Vid dessa möten tränas mötesteknik och frågor som behandlas rör ofta arbetsmiljön och olika aktiviteter som eleverna har önskemål om.

Läroplanen föreskriver att eleverna skall ha inflytande över hur utbildningen utformas. Skolan skall också sträva efter att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola, ses enligt skolledningen och lärarna, som aktiva kunskapssökare som kan ta ett stort ansvar för att planera och genomföra sina studier. Undervisningens innehåll och arbetssätt är oftast givna i de av lärarna utformade menyerna. Bäst möjligheter till inflytande över innehåll och arbetssätt bedömer inspektörerna att eleverna har i de temastudier som genomförs varje termin. I en s.k. brainstorming listas då elevernas olika förslag. Utifrån dessa förslag och kursplanemålen planeras sedan temaarbetet. Inspektörerna bedömer att elevernas ansvar för studierna är gott.

Arbetet mot kränkande behandling

Inspektörerna bedömer att personalen arbetar medvetet och förebyggande mot mobbning och andra former av kränkningar. I skolans handlingsprogram mot kränkande behandling tas alla former av kränkningar upp. Det innehåller beskrivningar av hur skolan avser att arbeta förebyggande för att motverka kränkande särbehandling, samt vilka åtgärder som skall vidtas om det skulle förekomma. I det förebyggande arbetet har skolan bl.a. lektioner enligt arbetsmodellen Charlie, som ursprungligen är ett amerikanskt program vars målsättning är att utveckla och förstärka elevernas självkänsla och självtillit. De skall genom samtal och övningar få en bra grund för att kunna fatta kloka beslut och lösa problem och konflikter. Flertalet elever som inspektörerna samtalat med uppskattar Charlielektionerna och de tror att dessa bidrar till den sammanhållning och det lugna arbetsklimate som råder. De uppger dock att det är viktigt att lektionerna inte handlar om känsliga frågor av privat karaktär.

Skolhälsovård och elevhälsa

Eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola har tillgång till skolköterska en förmiddag i veckan. Samarbetet med skolköterska och skolläkare fungerar väl, enligt skolledningen.

Läroplanen anger att skolan skall sträva efter att alla elever skall erbjudas daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen. MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola har, liksom övriga skolor i Täby kommun, under tidigare läsår deltagit i ett hälsoprojekt. Aktiviteter i projektet var bl.a. promenader och olika rörelsepass under skoltid. Detta läsår fortsätter PärLAN (de yngre eleverna) att ha en obligatorisk promenad varje dag medan NTM inte har några schemalagda hälsoaktiviteter. Personalen uppger dock att man är mån om att ha utedagar med bl.a. orientering, fågelskådning och svampplockning. Under en av läsårets

temaveckor har högstadieläverna friskvård som tema. Inspektörerna bedömer att skolans hälsofrämjande arbete är bra.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola arbetar medvetet och strukturerat med värdegrundsfrågor, i linje med nationella mål och riktlinjer. Elevers och föräldrars möjlighet till samverkan är bra.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Lokala mål, arbetssätt och organisering av undervisningen

I läroplanen föreskrivs att lärarna skall sträva efter att i all undervisning balansera och integrera kunskaper i olika former. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen och den skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Läraren skall svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Inspektörerna bedömer att rektor och lärarna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola är väl förtrodda med de nationella målen. De övergripande mål som skolan formulerat i sin arbetsplan gällande bl.a. demokratiuppdraget, allsidig kunskapsinhämtning och kreativt skapande, träning av olika uttrycksmedel samt vikten av att kunna granska, sortera och sörja i dagens informationsflöde, stämmer väl överens med mål i läroplan och kursplaner. Arbetsplanen innehåller också principer för ämnesinriktade mål som bl.a. handlar om att eleverna skall förstå grundläggande begrepp och sammanhang samt att de skall tränas i att behandla kunskapsområdena ur olika perspektiv: historiskt, miljö-, samhälls-, internationellt- samt etiskt perspektiv. Arbetsplanens sociala mål anger att eleverna, när de lämnar skolan, skall ha tillägnat sig lust att lära och förmåga att själv söka kunskap, självförtroende, självkänsla och fullgoda baskunskaper, nyfikenhet och förmåga att ta ansvar, trygghet och samarbetsförmåga, en etisk och moralisk värdegrund samt förmåga att lyssna och reflektera. Inspektörerna bedömer vidare att de lokalt bearbetade målen i olika ämnen som formulerats för eleverna i PärLAN är väl genomarbetade och ligger i linje med de nationella kursplanerna. PärLANs måldokument har rubrikerna Mål att nå efter femte året enligt kursplaner 2000, Så gör vi för att nå målen/målet, Så vet vi att eleven nått målen. Motsvarande måldokument och menyer (se nedan) för NMT utformas under detta läsår. Skolan har i ett dokument som de kallar "Röda tråden" beskrivit ämnenas innehåll (arbetsområden) i olika årskurser, från förskoleklass till årskurs 9.

De nationella kursplanerna lägger fast de kunskapskvaliteter som undervisningen skall utveckla och anger därmed en ram inom vilken val av stoff, metoder och arbetssätt skall göras lokalt. Inspektörerna bedömer att MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola medvetet väljer arbetssätt som leder till att eleverna tillägnar sig de kunskapskvaliteter som undervisningen skall utveckla. Eleverna tränas i att ta eget ansvar och att själva hitta möjliga lösningar på problem. En grundläggande tanke är att allt lärande skall gå från det konkreta till det abstrakta och på skolan finns gott om konkret undervisningsmateriel. Lärarna finns till hands för att klarlägga och stimulera där det behövs.

Författningarna ger skolorna ett stort frirum att organisera undervisningen utifrån lokala förutsättningar och elevers behov. Eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola planerar och arbetar efter s.k. menyer i alla ämnen. Menyerna är sammanställningar och planeringsunderlag som lärarna framställt. De beskriver arbetsområdenas innehåll samt det material och de arbetssätt som eleverna kan använda för att få kunskaper och färdigheter. Undervisningsmaterialet finns i olika ämnesrum och där sitter elever från olika åldersgrupper och arbetar med olika uppgifter. Många uppgifter utförs enskilt, men eleverna kan också välja att arbeta tillsammans med kamrater. Endast lektioner i språk, idrott, musik, bild och slöjd är schemalagda och hålls i åldershomogena klasser. En eller ett par veckor under en termin har hela skolan gemensamma temastudier. Då arbetar eleverna med ämnesövergripande teman inom vilka de enskilt eller i grupp kan välja fördjupningar efter intresse.

De elever inspektörerna talade med kände väl till målen för undervisningen. Vidare kunde de beskriva hur de tänkte arbeta för att nå målen och hur deras arbete skulle utvärderas. Inspektörerna bedömer att MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola medvetet och väl har utnyttjat det givna frirummet angående val av arbetssätt och organisation, samt att skolan skapat en lärandemiljö som väl motsvarar nationella krav och riktlinjer.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla. I MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola har alla elever individuell studieplanering. Eleverna i PärLAN har egna planeringsböcker och i NMT har eleverna planeringsblad. Elevernas planeringar kommenteras skriftligen av mentorn och tas hem regelbundet för underskrift av vårdnadshavare. Eleverna får också göra självskattningar och beskriva på vilka sätt de lär sig bäst. Pedagogernas observation av eleverna när de arbetar, ger också bra underlag för den handledning som de ger eleverna angående lämpliga arbetssätt. Inspektörerna bedömer att den åldersintegrerade undervisningen och den för eleverna individuella planeringen väl stämmer överens med de krav som författningarna ställer på individanpassning.

Inspektörerna bedömer att skolan har bra rutiner för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. PärLAN har t.ex. en uppföljningsplan som anger vilka tester som skall användas och vem som är ansvarig för att de genomförs. Vidare ger de regelbundna noteringarna i elevernas planeringspärmar ett bra underlag för identifiering av stödbehov. Åtgärdsprogram skrivs, tillsammans

med eleverna och föräldrarna vid extra utvecklingssamtal, för de elever som riskerar att inte nå målen. Elever som behöver extra stöd får utökad handledning av skolans specialpedagog. Skolan har också gott om konkret material som kan användas av elever i alla åldrar. Vid tiden för inspektionsbesöket hade ingen elev studiehandledning på modersmålet.

Vägledning och utvecklingssamtal

I de fristående skolor som har fått medgivande att anordna provning och utfärda betyg enligt de bestämmelser som gäller för motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare träffas minst en gång varje termin för utvecklingssamtal och där samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och i kursplanerna, samt tydliggöra vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen. Föräldrar och elever uppger vid intervjuer att de är nöjda med den information som ges vid utvecklingssamtalen. Inspektörerna bedömer att utvecklingssamtalen genomförs på ett bra sätt och i rätt omfattning.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

I de nationella kursplanerna finns anvisningar angående vilken inriktning bedömningen av elevernas kunskaper i olika ämnen skall ha och vilka kunskapskvaliteter som skall bedömas. Vid inspektionen framkommer att elevernas arbete och utveckling noteras, utvärderas och dokumenteras kontinuerligt av pedagogerna. Elevernas skriftliga och muntliga presentationer och redovisningar av olika slag är viktiga inslag vid bedömning och betygssättning. Elever som anser att de redan kan moment som beskrivs i menyerna (se ovan) kan gå direkt till menyernas sluttester. Inspektörerna finner att eleverna är vana att göra självutvärderingar och bedömningar av sina arbeten. Betygskriterierna är väl kända av eleverna. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning är bra.

Samverkan och öppenhet

Alla elever i NMT får en veckas praktisk arbetslivsorientering i årskurs 8 och två veckor i årskurs 9. Under dessa veckor skall eleverna studera och undersöka olika företeelser som exempelvis jämställdhet på arbetsplatsen. Skolledningen uppger att man hittills inte haft några svårigheter att skaffa praktikplatser.

Skolan genomför under en treårsperiod ett jämställdhetsprojekt i samarbete med försvaret, polisen, räddningstjänsten samt Akademiska sjukhuset i Uppsala.

MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola samarbetar med Täby kommun inom flera områden, t.ex. med skolhälsovården, elevstödsenheten, modersmålsundervisning, gymnasievalet och i kommunens uppföljning av resultat. Skolledningen uppger att samarbetet är välkommet och att det fungerar bra. Skolan har också ett visst samarbete angående lokaler och lärartjänster med den närliggande Näsbyarksskolan.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att de lokalt bearbetade målen som formulerats är väl genomarbetade och ligger i linje med nationella mål och riktlinjer gällande de kunskapskvaliteter som undervisningen skall utveckla. In-

spektörerna bedömer också att Nya Tidens Montessoriskola medvetet och väl har utnyttjat det givna frirummet angående val av arbetssätt och organisation, samt skapat en lärandemiljö som motsvarar nationella krav och riktlinjer. Vidare bedömer inspektörerna att skolan har bra rutiner för att identifiera och åtgärda elevers behov av särskilt stöd. Inspektörerna bedömer också att skolans arbete med utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning är bra.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Ansvarsfördelning, beslutsordning och kommunikation

MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola ägs av Nya Tidens Montessoriskola i Täby AB. Skolans rektor är även ägare av aktiebolaget. Rektor är pedagogisk ledare och personalansvarig och har dessutom viss undervisning. Aktiebolagets VD sköter skolans administration och ekonomi och en samordnare har bl.a. ansvar för skolans datorer och annan teknisk utrustning. Utöver dessa tre personer ingår i skolans ledningsgrupp en ämneslärare från 6–9, en speciallärare från F–5 samt fritidsansvarig pedagog, sammanlagt sex personer. Inspektörerna bedömer att ansvarsfördelning och beslutsordning fungerar bra.

Rektors ansvar, befogenheter och funktion

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektor som är utbildad mellanstadielärare och diplomerad Montessorilärare för åldrarna 3-12 år har lång skolerfarenhet. Hon är behörig för undervisning i engelska och svenska i grundskolans senare årskurser och har deltagit i Täbys skolledarutbildning. Rektor har själv startat MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola och hittills haft allt ledningsansvar. Vid tiden för inspektionsbesöket har rektor fått externt ledarskapsstöd för att kunna "distansera sig" och för att i fortsättningen kunna prioritera de viktigaste rektorsfunktionerna. Med en lyckad nyrekrytering och kompetensutveckling av personalen upplever rektor att den platta organisation som man eftersträvat nu är möjlig att genomföra.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Vid inspektionen framkommer att MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola bedriver ett antal utvecklings- och förbättringsprojekt rörande bl.a. jämställdhet, miljö, IT och kvalitetscertifiering.

Enligt förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall fristående skolor årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Den skall innehålla en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte uppnåtts. MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskolas senaste kvalitetsredovisning innehåller en presentation av företaget, skolans organisation och den pedagogik som ligger till grund för undervisningen. Vidare beskrivs olika aktiviteter som genomförts under läsåret samt resultaten av trivselenkäter som genomförts med föräldrar, elever och personal. Slutligen formuleras mål för nästa läsår som även de handlar om organisation och aktiviteter. Kvalitetsredovisningen innehåller ingen värdering av måluppfyllelsen eller någon redovisning av åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Skolan uppfyller härmed inte förordningens krav vilket skall åtgärdas.

Rättssäkerhetsfrågor

Vid inspektionen framkommer att de krav som gäller skolplikt, närvaro och betygskatalog uppfylls. Skolan följer den timplan som angavs i samband med ansökan och godkännande.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans styrning, ledning och kvalitetsarbete är bra i de flesta avseenden. Skolans kvalitetsredovisning skall dock åtgärdas och förbättras så att den innehåller en värdering av måluppfyllelsen och en redovisning av åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, skall eleven få undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning. Vid inspektionen framkommer att sju av eleverna i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola har ett annat modersmål än svenska och att fem av dem deltar i modersmålsundervisning. Vid tiden för inspektionen hade ingen elev behov av undervisning i svenska som andraspråk. Som språkval i NMT erbjuds eleverna franska, spanska och tyska.

MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola har kö till samliga årskurser. Om antalet sökande till skolan överstiger det tillgängliga platsantalet i den fristående förskoleklassen tillämpar skolan följande urvalskriterier: 1. Barn som har erfarenhet av Montessoripedagogik och har syskon på skolan. 2. Barn som har erfarenhet av Montessoripedagogik. 3. Barn som har syskon på skolan. 4. Anmälningdatum. 5. Geografisk närhet till skolan.

Barn som går i den egna förskoleklassen bereds automatiskt plats i årskurs 1 och går därmed före andra sökanden till årskursen. För sökanden till övriga årskurser vid skolan gäller samma urvalskriterier som till förskoleklassen.

Vid intervjuer med elever och föräldrar framkommer att den information som skolan ger angående val till andra skolor och gymnasieutbildning upplevs tillfredsställande. Skolan samarbetar med Täby kommun i en presentationsfolder med alla skolor i kommunen. Skolan har även ett samarbete med studie- och yrkesvägledaren på den närliggande Näsbyarksskolan, vilket ökar möjligheterna till information. Inspektörerna bedömer att utbildningens omfattning och de valmöjligheter som skall finnas är väl tillgodosedda i Nya tidens Montessoriskola.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det i Montessoripärnan - Nya Tidens Montessoriskola finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i författningarna.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Personal

Skolan skall för undervisningen använda lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva, dock med undantag för fall då personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna. Vid inspektionen framkommer att all personal i Nya Tidens Montessoriskola har utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Skolledningen uppger att man vid nyrekrytering särskilt beaktar formell behörighet och montessoriuutbildning. Skolan har inte haft några svårigheter att rekrytera personal.

I skolans fortbildningsplan för personalen har följande områden prioriterats: grundskolelärarutbildning för en montessoriförskollärare, montessoriuutbildning för en utbildad lärare samt fortbildning i kvalitetsarbete, miljöarbete och portfoliomodellen för all personal. Inspektörerna bedömer att skolan väl tillgodoser personalens kompetensutveckling. En lärare uttrycker att de av skolledningen blir uppmuntrade att önska individuell fortbildning.

Läromedel

I Montessoripedagogiken är lärarnas produktion av egna läromedel en förutsättning för undervisningen. Särskild vikt läggs vid konkret undervisningsmaterial. Lärarna uppger att de ständigt uppdaterar och rensar ut otidsenliga läromedel. Inspektörerna bedömer att Montessoripärnan - Nya Tidens Montessoriskola

har gott om funktionella läromedel. Särskilt bör framhållas skolans tillgång till datorer och annan modern IT-utrustning.

Vid inspektionen framkommer att all undervisning är avgiftsfri och att de små avgifter som elever betalar vid utflykter är för enstaka tillfällen och utgör obetydliga kostnader.

Lokaler

Skolors lokaler skall vara beskaffade så att de svarar mot de pedagogiska kraven och ge goda förutsättningar för elevernas trygghet och lust att lära. MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola hyr lokaler i Näsbyrads centrum. Verksamheten är förlagd till två närliggande lokaler, en för de yngre eleverna och en för de äldre. Läromedel och arbetsplatser är fördelade i olika ämnesrum/områden. Inspektörerna bedömer att lokalerna för de yngre eleverna är ändamålsenliga och ger goda förutsättningar för elevernas lärande. Lokalerna för de äldre eleverna kan uppfattas som trånga, särskilt då skollunchen serveras i undervisningslokalerna.

Resursfördelning

Utifrån skolans ekonomiska redovisning bedömer inspektörerna att skolan har de ekonomiska förutsättningar att bedriva en långsiktig verksamhet. Vid inspektionen framkommer att resursfördelningen inom skolan är öppen och att den diskuteras med personalen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Nya Tidens Montessoriskola i Täby har välutbildad personal, gott om läromedel och andra nödvändiga resurser för att långsiktigt driva verksamheten.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i MontessoripärLAN - Nya Tidens Montessoriskola i Täby övergripande är av god kvalitet. Undervisningen är individuellt anpassad till varje elevs mognad och förutsättningar och den följer nationella mål och riktlinjer. Inspektörerna bedömer vidare att Nya Tidens Montessoriskola medvetet och väl har utnyttjat det givna frirummet angående val av arbetssätt och organisation.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande område:

- Skolan bör analysera och åtgärda den svaga måluppfyllelsen i musik och bild.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna område skall snarast åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning innehåller ingen värdering av måluppfyllelsen eller någon redovisning av åtgärder för att öka måluppfyllelsen vilket skall åtgärdas (3 § förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Datum	Ort
2005-09-01	Stockholm

Ingrid Åsgård
Monica Norberg